

Hispalen. Decimarum.

9

Reu. Pater. Leo Vndecimus ad instantiam Ecclesiam Legionis, & Castellæ moderatus est amplissima Priuilegia exemptionis quam habebat Societas Iesu à Summis Pontificibus Paulo Tertio, Pio Quarto, Gregorio XIII. cum duabus tamen limitationibus, seu præseruatiuis; prima de his quæ de iure non soluuntur; secunda de his, quæ ex consuetudine solui non consueuerunt.

S. 1.
Moderatio Leonis cum duabus limitationibus.

Prima limitatio, & præseruatiua fuit canonizata ad fauorem Societatis in *decisione Chartagenen. quæ est 645. inter recentiores par. 3.* In qua firmatum fuit per Breue Leonis non posse cogi Patres ad soluendam decimam de Noualibus, quia a tali decima de iure omnes Regulares sunt exempti *c. ex parte il. 1. de Decimis*; Vndè cum Patres hanc exemptionem habeant non vigore priuilegiorum Pauli Pij, & Gregorij præfatorum, sed vigore iuris communis cum cæteris Regularibus, idèd, quamquam moderata sint præfata priuilegia propria Societatis, remanserunt tamen exempti ipsi Patres vigore præfati iuris communis.

S. 2.
Prima limitatio de iure.

Secunda limitatio est de his, quæ ex consuetudine solui non consueuerunt, quæ in dijs Regnis ad fauorem Mendicantium immemorabilis perseverat, & PP. prætendunt gaudere, & fuit tacta in *decis. R. P. D. Gocini super possessorio ad fauorem eorundem Patrum in hac causa extensa sub die 29. Nouembris 1635.* & exindè ab hac parte articulata. Vndè pro illius verificatione datum fuit Dubium, An remissoria sit concedenda, quod in hac quinta propositione affirmatiuè speramus soluendum.

S. 3.
Secunda limitatio de consuetudine.

Cum enim abundantè super releuantia articulorum in quatuor antea actis positionibus sit disputatum ad leuandum laborem breuissimè ad duo puncta præcipua omnia perstringimus, nempe Primò ad probandum talem consuetudinem verè in Breue Leonis fuisse ad fauorem Patrum præseruatam. Secundo verò talem præseruatiuam, ac consuetudinem ipsi Patribus vti verè, & non fictè Mendicantibus suffragari.

Dubium.

Et sanè primum ex contextu, & toto tenore ipsarum litterarum Leonis, quæ dantur pro *Sum. nu. 1.* luce meridiana clarius apparet. Primo enim ex earundem litterarum proemio colligitur, nam ex Proemio desumitur causa finalis totius dispositio-

S. 4.
Restrictio potioris præteritæ a. d. o. puncta.

S. 5.
Proemium designat causam finalem dispositionis.

tionis *l. fin. ubi glos. & DD. ff. de hered. instit. l. i. de origine iuris.*

§. 6.

Controuersie ante
litteras Leonis inter
patres non esset si-
par consuetudine.

In proemio autem ponitur quod litteræ illæ emanarunt ut differentiæ, & controuersie inter Ecclesias, & Patres vigentes & medio tollerentur, sed nulla differentia, aut controuersia vigebat tunc inter Ecclesias, & Patres super consuetudine mendicantium non soluendi Decimas, ac solum vigebant differentiæ, & controuersie super priuilegijs particularibus Societatis, quæ dicebantur ab Ecclesijs esse nimium perniciofa, & ideo debere ad formam *cap. suggestum*, moderari, ergò dispositio dicti Breuis, & litterarum Leonis non super consuetudine Mendicantium, sed solum super præfatis priuilegijs Societatis cadebat.

§. 7.

Intentio pontificis
saluatur absque eo
quod tollat consue-
tudinem.

Nec officit ipsa intentio Pontificis de tollendo omnes lites, quasi Leo nihil fecerit cum hac Bulla, auferendo solum priuilegia propria Societatis, quia nihil videtur dedisse Ecclesijs, si postea Patres se iuuent priuilegijs aliorum mendicantium, qui decimas non soluunt, quia respondetur, quod priuilegia Patrum erant ampliora, quam priuilegia aliorum mendicantium. Patres enim non solum erant exempti quoad personas proprias, ut ceteri mendicantes, sed etiam quoad personas arrendatorum, & non solum quoad bona propria, ut pariter alij mendicantes, sed etiam quoad bona in arrendamentum data, vel accepta, & hæc amplitudo dedit causam litibus, & a Leone fuit sublata, & sic absque eo quod derogeretur priuilegijs communibus mendicantium, & consuetudini, benè consulitur Ecclesijs, & saluatur intentio Pontificis.

§. 8.

Narratiua Leonis
cedit super priuile-
gijs proprijs Socie-
tatis non super Co-
suetudine.

Secundo hoc idem colligitur ex narratiua eiusdem Pontificis, in qua ponuntur per extensum tenores litterarum Pauli Tertij, Pij Quarti, & Gregorij XIII. & statim subiungitur, quod occasione præfatorum priuilegiorum Religiosi dictæ Societatis prætendebant se esse exemptos, ac eorum bona quacumque à præstatione decimarum, è contra verò Ecclesiæ ipsos Patres tali exemptione abuti dicebant.

§. 9.

Controuersie inter
Ecclesias, & Socie-
tatem non erant su-
per consuetudine.

Ex quo colligitur quod differentiæ, & controuersie vigentes inter Ecclesias, & Patres erant occasione præfatorum priuilegiorum Pauli, Pij, & Gregorij, & non occasione consuetudinis omnium mendicantium, & Patres prætendebant non bona solum propria, sed etiam in arrendamentum data, & accepta, ut patet ex illo verbo *quacumque*, & Ecclesiæ ducebant in controuersia *saltem* exemptionem. Undè istæ litteræ emanarunt

naunt pro moderatione praefatorum privilegiorum Pauli, Pij, & Gregorij non pro derogatione consuetudinis mendicantium, & eadem super bonis in arrendamentum datis, vel acceptis, vt expressè legitur in dicto Breuicio, *non quousq; in laudatorem abbas conduxerim, ipsi volentes, aut eos faciant, non super proprio nisi ad formam eorundem litterarum.*

Tertio, manifestius hoc probatur ex pluribus relictis sequentibus, in quibus semper legitur referri ad praefata privilegia particularia Societatis, & ad exemptionem occasione praefatorum privilegiorum praefatorum. Unde subiungit, quod dudum *super hoc diversas lites, & contouersias sunt ortae, vtique super his privilegijs particularibus, de quibus agitur, & quorum tenores ponuntur, non super consuetudine mendicantium, de qua nihil dictum fuit, sed de illis, seu causis huiusmodi ad aliquos actus decentum fuisse nempè in causa, seu causis privilegiorum particularium, & exemptione eorum vigore praefata, quia nunquam ad aliquem actum decentum fuit occasione consuetudinis vniuersalis omnium mendicantium, sed solum occasione privilegiorum praefatorum, & arrendamentorum.*

Et subiungit quod fuerunt facti varij tractatus pro inuenda concordia, & maxime in Ciuitate Vallisolerana, *sub anno 1602.* sed haec concordia, & huiusmodi tractatus respiciebant solum privilegia Patrum, non autem consuetudinem mendicantium, ergo ad limites praefatae concordiae, & dictorum tractatum emanarunt litterae Leonis.

Et huiusmodi declarat, quod cum non fuerit conclusa aliqua concordia *negotium istud* ad Romanum Pontificem fuit remissum, & quale est negotium, nisi illud, de quo loquitur, hoc est de privilegijs, & de exemptione occasione privilegiorum, non autem de consuetudine mendicantium, de qua nec vllum verbum factum fuit, & per consequens nihil ad Romanum Pontificem fuit remissum.

Ad haec dicit Leo, quod remissionem *huiusmodi* acceptauit, & quae est remissio, quam Pontifex acceptauit, nisi illa quae a partibus remissa fuit; Fuit autem remissum negotium super exemptione vigore privilegiorum Pauli, Pij, & Gregorij, & non super consuetudine mendicantium, ergo Papa acceptauit hoc negotium, & super illo disposuit.

Tandem concludit velle terminare negotium, & contouersias olim in fuffu Clementis Octaui discussas, & examinatas, sed

S. 10.

Relatus in litteris Leonis non possunt demonstrare consuetudinem.

S. 11.

Tractatus pro concordia ante litteras Leonis non erant super consuetudine.

S. 12.

Remissio ad Summum Pontificem non fuit super consuetudine.

S. 23.

Papa non acceptauit definitam consuetudinem.

S. 14.

Clemens 8. consuetudinem examinari non mandauit.

quod negotium discussit Leo, & examinavit iussu Clementis. *Occurrunt non sane negotium consuetudinis mendicantium, sed exemptionis vigore Privilegiorum Pauli, Pij, & Gregorij. Unde aptè dicit negotium huiusmodi, ut semper per hæc relativa indicet, & demonstret ad oculum privilegia iam enunciata, & expressa, ex quibus omnibus concluditur, quod oratio Brevis Leonis versatur circa præfata privilegia propria Societatis, & quod nunquam cogitavit de Consuetudine Mendicantium. Unde licet proprijs eorum privilegijs derogare, & ipsa moderari voluerit, non tamen voluit derogare, Consuetudini aliorum Mendicantium, & propterea ipsa Consuetudo in dictis litteris venit præservata.*

S. 15.
Dispositio moderatur Privilegia Societatis non consuetudinem.

Hoc idem patet ex ipsa dispositione, quia in ea primo dat præfatis omnia privilegia Societatis in terminis tamen sæpè dictæ exemptionis. Unde ait singularum Pauli Pij & Gregorij, ac aliorum quorumcumq. *in favorem prædictæ Societatis super exemptione huiusmodi*, non enim debent adversarij ex hac univèrsalitate *quarumcumque litterarum* arguere, quod omnia privilegia etiam mendicantibus concessa sint ablata, quia restringitur *ad favorem prædictæ Societatis*, nec etiam omnia privilegia propria Societatis, sed illa dumtaxat quæ sunt *super exemptione huiusmodi* hoc est exemptione concernente privilegia Pauli, Pij, & Gregorij, de nulla enim alia exemptione, fuit actum, ut supra ponderavimus, quod si non tolluntur omnia privilegia propria Societatis, sed solum illa, quæ concernunt exemptionem prætenfam Pauli, Pij, & Gregorij: minus præiudicatur privilegijs cum cæteris mendicantibus communibus, & minus præiudicatur Consuetudini Immemorabili aliorum mendicantium de qua nunquam factum fuit ullum verbum.

S. 16.
Avocatio litium, & Causarum facta à Leone non tangit consuetudinem.

Deindè avocat & extinguit omnes, & quoscunque lites & causas *præmissarum occasione ortas &c.* supra autem vidimus quod nulla unquam lis fuit introducta inter Ecclesias, & Patres occasione Consuetudinis Immemorabilis mendicantium, sed solum occasione privilegiorum supradictorum. Pauli, Pij, & Gregorij, ergo Papa non disposuit quicquam de hac Consuetudine, ac per consequens remanet in hisce litteris præservata.

S. 17.
Clausula frentæ Leonis restringitur ad privilegia & non tangunt Consuetudinem.

Exindè reuocat, & ad terminos harum litterarum reducit *omnes & quascunque sententias executoriales relaxatas & forsan executas & alias quascunque provisiones quomodolibet, & quandocumque, ad illos*

illorum fauorem expeditas ex qua quidem reuocatione patet, quod licet sit generalissima, & clausulas effrenatas quorumcumque quomodocunque, & quandocunque nihilominus necessario intelligitur in terminis prefatorum, privilegiorum Societatis, quia hæc reuocatio est eiusdem latitudinis, ac litium auocatio, sed auocata sunt solum lites concernentes ista privilegia particularia, ergo etiam reuocantur solum sententiæ, & executiones concernentes eandem lites & controuersias, ac earum occasione lata relaxata, & fortè exequuta.

Post hæc imponit perpetuum silentium *super pramissis omnibus, & singulis*, utique super his de quibus loquutus fuerat.

Ad hæc referuat omnes, & quascunque Concordias, seu transactiones, ac in suo robore remanere vult; ex quo fortissimum sumitur argumentum, quia si transactiones quascunque particulares præsereuat, multo magis consuetudinem Immemorabilem præseruare intelligitur, quæ non solum vim habet transactionis, sed etiam melioris tituli de mundo, vt post *Felin. & alios docet Conar. lib. 3. var. resol. cap. 3. par. 4. rel. à Naldo in Summ. v. consuetudo num. 22.* & ipsa non venit in communi derogatione, sed de illa debet fieri specialis, & indiuidua mentio; vt passim patet in derogationibus, ac reservationibus factis in Concilio Tridentino.

Nec obstat quod dicitur ex aduerso Consuetudinem Immemorabilem non suffragari Societati, quia constat de illius initio, quia Societas habet hanc consuetudinem, vt mendicans; consuetudo enim Mendicantium suffragatur omnibus mendicantibus etiam de nouo aduenientibus sicut consuetudo loci suffragatur Monasterijs nouiter ædificatis, vt multis probantur DD. pro hac parte scribentes in tertia positione & mirum est, quod DD. ex aduerso scribentes in quarta eorum responsione dicant, quod nostri nunquam huic argumento responderint cum latissimè responsum fuerit in tertia, & quarta nostra positione, ac responsione.

His præhabitis obligat Societatem, & eius Domus, ac Collegia in Regnis Legionis, & Castellæ existencia soluere Ecclesijs eorundem Regnorum vigesimam loco decimæ de omnibus bonis quæ tunc quouis titulo possident non solum de his, quæ locare, & arrendare solent, sed etiam de his quæ per proprios Colonos excolunt, ac etiam obligat eandem vigesimam soluere de omnibus quæ acquirunt titulo donationis, Codicilli, vel testamenti, aut alijs foundationibus, & largitionibus de

§. 18.

Silentium non fuit impositum super consuetudine.

§. 19.

Concordiæ, & transactiones particulares præseruantur ergo à fortiori consuetudo vniuersalis.

§. 20.

Consuetudo Immemorabilis generalis suffragatur particularibus de nouo aduenientibus.

§. 21.

Obligatio soluendi decimas eorum de quibus soluuntur de consuetudine.

illis tamen de quibus de Iure, vel Consuetudine decimari solet, & illis Ecclesijs, quibus alioquin circumscriptis dicitur privilegium decimari perfolui debes.

S. 22.
In ventre dispositio
est exceptio Consue-
tudin.

Circa hanc dispositionem duo sunt animaduertenda: primo vigesimam solui de illis rebus de quibus de Iure, vel consuetudine decimari solet, ex quo pernecessè inferitur: Ergo decima nō est persoluenda de his de quibus de Iure, vel consuetudine decimari non solet, ac sic apparet in ventre dispositiua esse preseruatam Consuetudinem, quia si Patres probant non esse Consuetudinem in illis Regnis soluendi de aliquo genere eorum, quæ colligunt, vel de pecoribus, vel de piscationibus, vel de alijs rebus, aut speciebus: vti que non possunt cogi ad eorum solutionem, & propterea cum allegent Patres non esse Consuetudinem mendicantium soluendi de multis generibus, vti que necessarium est Patribus probare hanc consuetudine, & sic relevantia articulata consuetudinis expressa est in ipsa contraria dispositione Breuis.

S. 23.
Item indispositiua
est alia preseruatua.

Secundo: Animaduertendum est Vigesimam solui illis Ecclesijs, quibus alioquin circumscriptis privilegijs persolui debet, sed circumscriptis privilegijs Societatis ex Consuetudine Immemorabili mendicantium quibusdam solum, aut fortè nulli Ecclesie illorum Regnorum soluuntur decimæ, ergo nec illis debet solui vigesimæ & sic patet, quod tota huius Breuis dispositio est restricta ad privilegia particularia Parum, & non comprehendit, quominus præseruat Consuetudinem, imò etiam privilegia aliorum mendicantium ex illo alioquin, quod verbum indicat contrariam dispositionem, & illo relativo dicitur, quod se refert ad privilegia Pauli, Pij, & Gregorij de quibus supra est habitus sermo.

S. 24.
Preseruatua est Et
in bonis acquirendis

Deindè disponit de bonis: quæ in posterum Patres titulo emptionis acquirunt, & de his quæ in arrendamentum accipient, quod debeant de illis integram decimam soluere, quemadmodum soluebatur *antequam* ad Patres peruenirent: intelligendo semper prout de iure, vel consuetudine solui debeant, ex qua preseruatua apparet, quod Papa non vult grauare Patres ad solutionem, nisi prout terræ & bona erant grauata antea, & non vult facere Patres peioris conditionis quàm erant antea illorum bonorum possessores: sic pariter in antecedenti solutione vigesime non vult illos facere peioris conditionis quàm ceteri mendicantes, si enim bona acquirerent ab aliquo mendicante, quod non soluere decimam, nec ipsi soluere tenerentur.

Et

Et ab hac solutione excipiunt hortos seu viridaria apud eorum Dominos, & Collegia in Ciuitatibus existentia, nec non vineam praedictam in Agro muris circumdatum.

§. 25.

Exceptio horti, & praedicti.

Et subiungit Patres ab huiusmodi solutione non posse se excusare praetextu litterarum praefatarum Pauli, Pij, & Gregorij, aut aliorum, *vel alio quouis praetextu, causa, vel occasione, ex quibus verbis multum aduersarij materia capiunt cavillandi, quia iniquiunt, si Patres non possunt se excusare aliquo praetextu consuetudinis Immemorabilis, & tamen Respondetur textum esse clarissimum si conferatur cum praecedentibus; haec enim verba referuntur ad ea, quae supra dicta fuerunt in reuocatione sententiarum, & executionum relaxatarum &c. §. 17, quasi si deceret non se possunt excusare Patres à solutione vigesima, sed decima quouis praetextu, nempe praetextu sententiarum, rerum iudicatarum, mandatorum exequutorialium, aut quarumcumque rerum vigore, & in terminis priuilegiorum Pauli Pij, & Gregorij obtentorum, & praetextu exemptionis infra terminos dictorum priuilegiorum.*

§. 26.

Clausula efficitur referretur ad pa. 17.

Nec obstat, quod illa verba sint generalia & amplissima, quia nihilominus semper restringuntur ad materiam subiectam & limitantur, ac declarantur per verba antecedentia vt per *Arcium, Mentiam*, & alios fuit late comprobatum per DD, pro hac parte scribentes in tertia Iuris, & magis patet ex illo relatione *alio quouis praetextu* dictio enim *alio* repetit eandem qualitatem, & similitudinem in substantia cum expressis, vt ex *Felin. in cap. sedes num. 6. vers. dictio alius de rescriptis. & alij DD. probant. ydem nostri in praefata tertia positione.*

§. 27.

Verba generalia restringuntur ad priuilegia, & non mutant consuetudines.

Declaratur magis dum indicitur Ecclesiarum Rectoribus, & Capitulis debere esse contentes solutionis decimae, seu vigesimae faciendae à Patribus non vniuersaliter, sed vt praefertur *in usum*, nempe praeservatione eorum, quae de Iure, vel consuetudine soluntur, & cum declaratione, quod non pretendant quicquam de his, quae alioquin circumscriptis priuilegijs proprijs Societatis solui non debent.

§. 28.

Inhibetur Ecclesijs pretendere quicquid, ultra concessum.

Datis autem executoribus dictarum litterarum Archiepiscopo, & Nuncio Apostolico, illis iniungit non solum Capitulis Ecclesiarum Rectoribus assistere &c. sed etiam ipsi Societati, *ibi, pro parte tam Societatis quam Capitulum ex quo apparet, quod Breue, & litterae Apostolicae, non sunt ex integro, ad fauorem aduersariorum, sed etiam ad fauorem Societatis, & hoc non alia ratione quam ob limitationes, & praeseruativas de quibus supra.*

§. 29.

Litterae Leonis quomodo in fauorem Societatis.

Tam-

S. 30.
Derogatio.

Tandem pro validitate præfatarum litterarum Leo voluit derogare quibuscumque præfati Pauli, Pij, Gregorij, & aliorum Pontificum litteris &c. Item non obstantibus Apostolicis, ac in vniuersalibus Prouincialibusque, & Synodalibus Concilijs generalibus, vel specialibus consuetudinibus & ordinationibus, Item non obstantibus, tam ipsius Societatis quam quarumcumque Ecclesiarum consuetudinibus, priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis &c. etiam *mari magno Bulla aurea*, aut alias nuncupatum, quibus omnibus derogatur.

S. 31.
Argumentum aduersarij à derogatione.

Ex qua amplissima derogatione DD. exaduerso maximum credunt pro eorum intentione habere fundamentum, quia inquit in hac specificè derogatur consuetudini generali & speciali & indiuiduæ Societatis, ergo etiam derogatur Consuetudini mendicantium, similiter derogatur non solum priuilegijs Pauli Pij, & Gregorij de quibus supra, sed etiam quibuscumque alijs quorumcumque aliorum Pontificum, & etiam priuilegijs aliorum mendicantium, vt Bullæ aureæ, & mari magno quæ Bulla certè non est ad solius fauorem Societatis, sed propter omnes mendicantes &c.

S. 32.
Derogationes non sunt ampliores quàm dispositiua.

Sed Responderetur, quod tota ista amplitudo derogationum semper restringitur & continetur intra limites, & terminos dispositiuæ, & narratiuæ; vnde omnes Consuetudines tam generales, quàm particulares si quas haberent Patres vigore priuilegiorum propriorum, etiam si essent *mare magnum* tolluntur, sed non tolluntur ex consuetudines quas non habent vigore priuilegiorum propriorum, sed vigore priuilegiorum aliorum mendicantium, vel vigore Cōsuetudinis Immemorabilis aliorum pariter mendicantium.

S. 33.
Probatio præcedentis paragraphi.

Absurdum enim esset, quod derogatoriæ essent ampliores quàm dispositiua principalis, vt per *Clement. p. de prebendis Felin. in cap. licet in corrigendis num. 7. de officio ordinarij* & alijs probatum fuit ab hac parte in tertia positione: & ratio adducitur in ipsa Clementina, quia clausulæ quæ sequuntur dispositiuam, non ad augmentam, sed ad exequendam ipsam dispositionem debent referri.

S. 34.
Sublato vno Priuilegio non aufertur aliud & quare.

Et hic intrat regula communis, quod sublatis proprijs priuilegijs Patrum, non intelliguntur sublata priuilegia communia, cum enim Patres duarum vicem gerant personarum, sublata vna nõ tollitur alia sed possunt se iuuari alio modo non sublato, aliàs priuilegia propria quæ concessa sunt in augmentum, operarentur diminutionem contra late tradita in *Aviminen. Castror. die*

die 14. Februarii 1642. coram Reuerendissimo Domino Decano,
maximè cum priuilegia se compatiantur ad inuicem, imò sint
ordinata ad vnum, & eundem finem & per tradita communi-
ter à Doctoribus in l. si Ruffinis C. de testamento milit. quod mul-
tis prosequuntur nostri in tertia & quarta positione.

Nec facit quidquam quod Gregorius XV. videatur in sua Bulla
voluisse parificare Societatem cum cæteris Mendicantibus,
vndè cum litteræ Gregorij sint sublata per Vrbanum Octauū,
videtur quod talis parificatio sit sublata, quia quicquid sit de
litteris Gregorij; hoc certum est, quod voluit perindè, ac si
non emanassent, & per consequens non sunt habendæ in con-
siderationem, & ipse Vrbanus omnia reduxit ad terminos lit-
terarum Leonis, vndè semper ad ipsius Leonis litteras est re-
currendum, in quibus, vt diximus priuilegia & Consuetudines
aliorum mendicantium sunt præseruata.

Et hæc de primo puncto dictas sufficiant. Quare &c.

§. 35.
Responso ad ea,
quæ ex litteris Gre-
gorij XV. aducan-
turi,

Io. Naldus.

R. P. D.
CORRADO

**Hispaleñ Deci-
marum.**

P R O

**Veñ Collegijs Socie-
tatis I E S V.**

CONTRA

Capitulum.

**De consuetudine Mendi-
cantium in Litteris Leo-
nis XI. præferuata.**

**Quinta Iuris,
& Facti.**

**ROMÆ, Ex Typographia
Reu. Cam. Apost. 1647.**

Superiorum permissa.